

לְכֶם רֹאשׁ חֲדָשִׁים וְגו'. וְכִי כֹל הַזְמַנִּים וְהַחֲדָשִׁים אֵינָם שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? (אֵלֶּא חֲדָשִׁים לֹא כְתוּב) אֵלֶּא הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם, שְׁלִי הוּא, אֲבָל אֲנִי מְסַרְתִּי אוֹתוֹ לְכֶם. שְׁלֶכֶם הוּא בְּנִגְלָה, אֲבָל שְׁבִיעֵי שְׁלִי הוּא, וְעַל זֶה הוּא בְּכֶסֶה וְלֹא בְּגִלוּי. חֲדָשׁ שְׁלֶכֶם הוּא מְסַדֵּר כְּסֵדֶר אוֹתִיּוֹת אֲבִיב, שֶׁהוּא א' ב' ג'. י"ב הוּא סוּד אוֹת ג' (וְהוּא א' ב' ג' כְּסֵדֶר הָאוֹתִיּוֹת). אֲבָל הַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, שְׁלִי הוּא מְסוּפָה הָאוֹתִיּוֹת (תְּשַׁרְי). מָה הַטַּעַם? אַתֶּם מְמַטֵּה לְמַעַלָּה, וְאֲנִי מְמַעֵלָה לְמַטָּה.

זֶה שְׁלִי. בְּרֹאשׁ הַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא, בְּכֶסוּי, וּבַעֲשֶׂרָה לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא, מְשׁוּם שְׁאֲנִי בְּחֶמֶשׁ רֵאשׁוֹנוֹת, וּבְחֶמֶשׁ אַחֲרוֹנוֹת, וּבְחֶמֶשׁ שְׁלִישִׁיּוֹת. בַּתְּחִלַּת הַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא מְשׁוּם חֶמֶשׁ יָמִים. בַּעֲשֶׂרָה לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא מְשׁוּם חֶמֶשׁ יָמִים אַחֲרֵים. בְּחֶמֶשׁ עֶשֶׂר לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא מְשׁוּם חֶמֶשׁ שְׁלִישִׁיִּים.

מָה הַטַּעַם כֹּל זֶה? מְשׁוּם שֶׁכֹּל חֲדָשׁ זֶה הוּא מְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּסוּד חֶמֶשׁ הוּא, בְּכֹל זְמַן וְזְמַן, וּמְשׁוּם כִּף חֲדָשׁ זֶה הוּא בְּכֶסוּי וְלֹא בְּגִלוּי, מְשׁוּם שֶׁעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּכֶסוּי הוּא, וְכֹל דְּבָרָיו בְּהֶסְתֵּר. וְחֲדָשׁ זֶה הוּא שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ. בִּיּוֹן שְׁמִינֵעַ יוֹם הַט"ו לַחֲדָשׁ, אֲזַי מְתַגַּלָּה. הַכֹּל הוּא מְגִיעַ בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת הַלְּבָנָה, וְנִשְׁלַמַּת הַלְּבָנָה וּמֵאִירָה מֵאֵמָה הָעֲלִיּוֹנָה, וְעוֹמְדַת לְהֵאִיר לַתְּחַתּוֹנִים מִתּוֹךְ הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן, וְעַל זֶה נִקְרָא רֵאשׁוֹן, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ויקרא כב) וְלִקְחֶתֶם לְכֶם בְּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן. עַד עַכְשָׁיו עוֹמְדִים כֹּל הַיָּמִים בְּסוּד עֲלִיּוֹן. מִכָּאן יוֹרְדִים לְסוּד תְּחַתּוֹן. בֹּא וְרָא, מִיּוֹם הָעֲלִיּוֹן הָיוּ יָמִים

לְאוֹ אֵינּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אֵלֶּא חֲדָשִׁים לֹא כְתוּב) אֵלֶּא הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם, דִּילִי אִיהוּ, אֲבָל אֲנָא מְסַרְתִּי לֵיהּ לְכוּן, דְּלְכוּן אִיהוּ בְּאַתְגַּלְיָא, אֲבָל שְׁבִיעֵאָה דִּילִי אִיהוּ, וְעַל דָּא אִיהוּ בְּכֶסֶה, וְלֹא בְּאַתְגַּלְיָא. יִרְחָא דְלְכוּן, אִיהוּ בְּסֵדֶרָא, כְּסֵדֶר דְּאַתּוּן אֲבִיב, דְּאִיהוּ אב"ג. י"ב אִיהוּ רְזָא דְג'. (ס"א וְאִיהוּ אב"ג כְּסֵדֶרָא דְאַתּוּן) אֲבָל יִרְחָא שְׁבִיעֵאָה דִּילִי אִיהוּ מְסוּפָא דְאַתּוּן. (ס"א תְּשַׁרְי) מָאִי טַעְמָא. אַתּוּן מְתַתָּא לְעִילָא, וְאַנָּא מְעִילָא לְתַתָּא.

הָאִי דִּילִי. בְּרִישָׁא דִּירְחָא, אֲנָא אִיהוּ בְּאַתְפְּסִיָּא. בַּעֲשֶׂרָה דִּירְחָא, אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין דְּאַנָּא בְּחֶמֶשׁ קְדָמָאִי, וּבְחֶמֶשׁ אַחֲרָנִין, וּבְחֶמֶשׁ תְּלִיתָאִי. בְּקִדְמִיתָא דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֶמֶשָׁא יוֹמִין. בַּעֲשֶׂרָה דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֶמֶשׁ יוֹמִין אַחֲרָנִין. בְּחֶמֶשָׁה עֶשֶׂר דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֶמֶשׁ תְּלִיתָאִי.

מָאִי טַעְמָא כּוּלִי הָאִי. בְּגִין דְּכֹל יִרְחָא דָּא מְעַלְמָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְעַלְמָא עֲלָאָה בְּרִזָּא דְחֶמֶשׁ אִיהוּ, בְּכֹל זְמַנָּא וְזְמַנָּא, וּבְגִינִי כִּף יִרְחָא דָּא אִיהוּ בְּכֶסֶה, וְלֹא בְּאַתְגַּלְיָא, בְּגִין דְּעַלְמָא עֲלָאָה בְּכֶסֶה אִיהוּ, וְכֹל מְלוּי בְּאַתְפְּסִיָּא. וְיִרְחָא דָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ בְּלַחֲדוּי. בִּיּוֹן דְּמָטָא יוֹמָא דְחֶמֶסֶר, כְּדִין גְּלִיָּא. פְּלָא אִיהוּ מְטָא בְּחֻדְתוֹתָא דְסִיְהָרָא, וְסִיְהָרָא אֲשַׁתְּלִימַת, וְאַתְנַהֲרִית מֵאִימָא עֲלָאָה, וְקִיִּימָא לְאַנְהָרָא לְתַתָּאִי מְגוּ נְהוּרָא דְלְעִילָא, וְעַל דָּא אֲקָרִי רֵאשׁוֹן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא כג) וְלִקְחֶתֶם לְכֶם בְּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן. עַד הַשָּׁתָּא קִיִּימִי פְּלָהוּ יוֹמִין בְּרִזָּא עֲלָאָה, מִכָּאן נַחֲתִין לְרִזָּא תַתָּאָה.

תָּא חֲזִי, מִיּוֹמָא עֲלָאָה הָווּ אֵלִין יוֹמִין קְדָמָאִין, רְזָא דְעַלְמָא עֲלָאָה, מָאן דְּאִין

אלו הראשונים, סוד של העולם העליון, מי דן דין של העולם, שהרי דין לא נמצא בזה העולם אלא מדין התחתון? (סוד) שנה - (ישעיה נד) אלהי כל הארץ יקרא. שאם תאמר דין העולם דן למעלה, אם כן לא היה נקרא עולם החרות, עולם שהוא אור של כל העולמות, עולם של כל החיים, עולם של כל החרות. ואם תאמר מדין של יצחק - אם הוא מעורר דין לגבי העולם הזה, לא יכולים כל העולם לסבל, שהאש העליון התקף ההוא, אין מי שסוכל אותו, אלא אש שלמטה, שהוא אש שסוכל אש.

אלא, כמו שהעולם הזה עולם התחתון של כל העולמות, כך גם כל דיניו מעולם התחתון, של אלקים שופט. וזה נקרא דין עליון על העולם הזה, ומשום שהוא דרנה שביעית, לא גוזרים גזרה על בן אדם אלא מעשרים שנה ומעלה.

הסתבר הזקן הזה ברבי שמעון, וראה אותו שזולגות עיניו דמעות. אמר רבי שמעון, אם היא שביעית, מדוע מעשרים שנה ומעלה? אמר לו, אשרי מי שמדבר על אוננים שומעות.

בא וראה, בית דין שלמטה בארץ לא גוזרים דין על בן אדם עד שלש עשרה שנה. מה הטעם? משום שעוזבים שבע שנים לשביעית, אלהי כל הארץ יקרא. ואין רשות לאדם באלו השבע. ואלו השבע לא נמצאות אלא על שלש עשרה שלמטה (בארץ), שאלו כסא לגביו, ומשום זה כל גזרות וכל הדינים שלמטה, מאלו השבע שנים שלמטה, כוללות של עשרים שנה הם.

ודין העולם בראש השנה הוא על כדי להטהר לגבי העולם העליון,

דינא דעלמא, דהא דינא לא אשתכח בהאי עלמא, אלא מדינא תתאה, (ס"א ר"א) דדא (ישעיה נד) אלהי כל הארץ יקרא. דאי תימא דינא דעלמא דאין לעילא, אי הכי לא אתקרי עלמא דחירו, עלמא דנהירו דכל עלמין. עלמא דכל חייז, עלמא דכל חירו. ואי תימא מדינא דיצחק. אי איהו אתער דינא לגבי האי עלמא, לא יכלין כל עלמא למסבל, דההוא אשא תקיפא עלאה, לא אית מאן דסביל ליה, אלא אשא דלתתא, דאיהו אשא דסביל אשא. אלא, כמה דעלמא דא עלמא תתאה דכלהו עלמין. הכי נמי כל דינוי מעלמא תתאה, דאלהים שופט. ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא, ובגין דאיהו דרגא שביעאה, לא גזיר גזרה על בר נש, אלא מעשרין שנין ולעילא.

אשגח האי סבא ברבי שמעון, וחקא ליה דזלגין עינוי דמעין. אמר רבי שמעון, אי היא שביעאה, אמאי (דף קפ"ו ע"ב) מעשרין שנין ולעילא. אמר ליה, זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין.

תא חזי, בי דינא דלתתא בארעא, לא גזרין דינא על בר נש, עד תליסר שנין. מאי טעמא. בגין דשבקין שבע שנין לשביעאה, אלהי כל הארץ יקרא. ולית רשו לבר נש באינון שבע. ואינון שבע, לא שראן אלא על תליסר דלתתא, (בארעא) דאינון פורסייא לגביה, ובגין כך, כל גזרין, וכל דינין דלתתא, מאינון שבע שנין דלתתא, כללא דעשרין שנין איהו. ודינא דעלמא בראש השנה, על ידא דהאי דרגא איהו, דאיהו ממש קיימא בדינא על בנוי בהאי עלמא, בגין לאתדכאה לגבי

די זו המדרגה, שהוא ממש עומד בדין על בניו בעולם הזה